

Пропозиції
Державної податкової служби України
до проєкту Закону України «Про внесення змін до
Податкового кодексу України та Закону України «Про збір та облік
єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування»
щодо адміністрування єдиного внеску
на загальнообов'язкове державне соціальне страхування»,
внесеного на розгляд народними депутатами України
Третяковою Галиною та іншими (8 народних депутатів України)
реєстраційний номер 9570 від 07 серпня 2023 року,
перше читання

1. Проєкт Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» щодо адміністрування єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» (далі – законопроєкт № 9570) Державною податковою службою України підтримується за умови доопрацювання.

2. Законопроєктом № 9570 пропонується внести зміни та доповнення до Податкового кодексу України (далі – Кодекс) та Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» (далі – Закон № 2464), які згідно з пояснювальною запискою до цього законопроєкту мають на меті покращення адміністрування в системі загальнообов'язкового державного соціального страхування працюючих громадян внаслідок зменшення адміністративних структур управління шляхом їхнього об'єднання та покладення функції адміністрування єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (далі – єдиний внесок) на Пенсійний фонд України (далі – ПФУ).

Законопроєкт № 9570 системно пов'язаний із проєктами Законів України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо адміністрування єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування», внесений на розгляд Верховної Ради України народними депутатами України Третяковою Галиною та іншими (8 народних депутатів України) (реєстраційний номер 9569 від 07 серпня 2023 року, перше читання) (далі – законопроєкт № 9569) та «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо встановлення відповідальності за перешкоджання уповноваженим особам Пенсійного фонду України, Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття у проведенні перевірок», внесений на розгляд Верховної Ради України народними депутатами України Третяковою Галиною та іншими (8 народних депутатів України) (реєстраційний номер 9571 від 07 серпня 2023 року, перше читання), тому розгляд вказаних законопроєктів слід здійснювати одночасно.

Зважаючи на вказане, а також на те, що з 01 січня 2024 року функцію адміністрування єдиного внеску пропонується передати від податкових органів до ПФУ, вважаємо за необхідне звернути увагу на таке:

I. Стосовно внесення змін та доповнень до Кодексу

1) Законопроектом № 9570 з Кодексу вилучаються положення, якими регулювались питання адміністрування єдиного внеску контролюючими органами.

Підпунктом 14.1.1¹ пункту 14.1 статті 14 Кодексу встановлено, що адміністрування податків, зборів, митних платежів, єдиного внеску та інших платежів відповідно до законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи (далі – податків, зборів, платежів) – це сукупність рішень та процедур контролюючих органів і дій їхніх посадових осіб, що визначають інституційну структуру податкових та митних відносин, організовують ідентифікацію, облік платників податків і платників єдиного внеску та об'єктів оподаткування, забезпечують сервісне обслуговування платників податків, організацію та контроль за сплатою податків, зборів, платежів відповідно до порядку, встановленого законом.

При цьому законопроектом № 9570 залишено чинними такі норми Кодексу, як:

підпункт 19¹.1.10 пункту 19¹.1 статті 19¹ Кодексу, відповідно до якого контролюючі органи, визначені підпунктом 41.1.1 пункту 41.1 статті 41 Кодексу (центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, його територіальні органи), виконують функцію забезпечення ведення обліку єдиного внеску;

підпункт 19¹.1.10¹ пункту 19¹.1 статті 19¹ Кодексу, згідно з яким вказані контролюючі органи формують Реєстр набувачів одноразової компенсації суб'єктам господарювання витрат, понесених за сплату єдиного внеску (далі – Реєстр набувачів), розраховують розміри сум одноразових компенсацій суб'єктам господарювання, надсилають Реєстр набувачів органу, що здійснює казначейське обслуговування бюджетних коштів, для надання такої компенсації, виконують інші функції, пов'язані з наданням одноразової компенсації суб'єктам господарювання, відповідно до Закону України «Про соціальну підтримку застрахованих осіб та суб'єктів господарювання на період здійснення обмежувальних протиепідемічних заходів, запроваджених з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2»;

підпункт 170.14¹.5 пункту 170.14¹ статті 170 Кодексу, яким встановлено обов'язок самостійного нарахування податковими агентами – резидентами Дія Сіті у межах податкового розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податків – фізичних осіб, і сум утриманого з них податку, а також сум нарахованого єдиного внеску, податку на доходи фізичних осіб щодо доходів спеціалістів резидента Дія Сіті, у разі якщо такий податковий агент у відповідний календарний місяць не відповідав вимогам, визначеним пунктами 2, 3 частини першої статті 5 Закону України «Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні».

У зв'язку із скасуванням з 01.07.2023 обмежувальних заходів, що були запроваджені з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, підпункт 19¹.1.10¹ пункту 19¹.1 статті 19¹ Кодексу підлягає виключенню.

Водночас підпункт 19¹.1.10 пункту 19¹.1 статті 19¹ та підпункт 170.14¹.5 пункту 170.14¹ статті 170 Кодексу потребують доопрацювання, оскільки облік єдиного внеску та прийняття «об'єднаної» податкової звітності є складовими процесу адміністрування цього внеску податковими органами, який з 01.01.2024 податкові органи не будуть здійснювати.

При цьому звітність про нарахування єдиного внеску (зважаючи на запропоновані законопроектом № 9570 зміни та доповнення до Закону № 2464) подаватиметься платниками єдиного внеску у строки, в порядку та за формою, встановленими ПФУ та погодженими з зацікавленими центральними органами виконавчої влади, а не у складі звітності з податку на доходи фізичних осіб (єдиного податку);

2) Суб'єкти законодавчої ініціативи пропонують статтю 1 Кодексу доповнити пунктом 1.5, яким встановити, що «Правові та організаційні засади забезпечення збору та обліку єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (далі – єдиний внесок), умови та порядок його нарахування і сплати, подання звітності щодо сум нарахованого єдиного внеску та повноваження органу, що здійснює його збір та ведення обліку, визначаються Законом України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування».».

З огляду на інші норми статті 1 Кодексу, що визначають сферу дії Кодексу, та положення статті 2 Закону № 2464 (як у чинній редакції, так і у редакції законопроекту № 9570), якою чітко встановлено, що принципи збору та ведення обліку єдиного внеску; платники єдиного внеску; порядок нарахування, обчислення та сплати єдиного внеску тощо визначаються виключно Законом № 2464, то доповнення статті 1 Кодексу запропонованим пунктом 1.5 є недоцільним;

3) Законопроектом № 9570 вносяться зміни та доповнення до пункту 19¹.1 статті 19¹ Кодексу (який визначає функції податкових органів), зокрема до підпункту 19¹.1.22 цього пункту.

З метою недопущення неоднозначного (множинного) трактування положень підпункту 19¹.1.22 пункту 19¹.1 статті 19¹ Кодексу пропонуємо викласти його у такій редакції:

«19¹.1.22. здійснюють погашення податкового боргу, стягнення заборгованості з інших платежів, контроль за справлянням яких покладено на контролюючі органи;».

Водночас указаний пункт Кодексу пропонується доповнити підпунктом 19¹.1.54, відповідно до якого податкові органи мають надавати «Пенсійному фонду України інформацію про платників податків, наявну в інформаційних, комунікаційних та інформаційно-комунікаційних системах центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, про фінансово-господарську діяльність, отримані доходи та здійснені

видатки, розрахункові операції, зведену інформацію про податки і збори та іншу інформацію, що необхідна для здійснення контролю за нарахуванням та сплатою єдиного внеску;».

Перш за все зазначаємо, що Кодекс регулює відносини, що виникають у сфері справляння податків і зборів, зокрема визначає вичерпний перелік податків та зборів, що справляються в Україні, та порядок їхнього адміністрування, платників податків та зборів, їхні права та обов'язки, компетенцію контролюючих органів, повноваження і обов'язки їхніх посадових осіб під час адміністрування податків та зборів, а також відповідальність за порушення податкового законодавства.

Водночас Кодекс не містить визначення поняття «фінансово-господарська діяльність», а інформація про результати фінансово-господарської діяльності, у тому числі про доходи та видатки, міститься у фінансовій звітності суб'єкта господарювання.

Правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в Україні визначені Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (далі – Закон № 996).

Відповідно до вимог Закону № 996 постановою Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2000 року № 419 затверджено Порядок подання фінансової звітності (далі – Порядок).

Згідно з пунктом 2 Порядку фінансова звітність подається органам, до сфери управління яких належать підприємства, трудовим колективам на їх вимогу, власникам (засновникам) відповідно до установчих документів, а також згідно із законодавством – іншим органам та користувачам, зокрема органам державної статистики.

Пунктом 46.2 статті 26 Кодексу встановлено, що виключно платники податку на прибуток подають квартальну або річну фінансову звітність разом із відповідною податковою декларацією. Так, фінансова звітність або звіт про фінансовий стан (баланс) та звіт про прибутки та збитки та інший сукупний дохід (звіт про фінансові результати), що подаються відповідно до пункту 46.2 статті 46 Кодексу, є додатком до податкової декларації з податку на прибуток підприємств (звіту про використання доходів (прибутків) неприбуткової організації, розрахунку частини чистого прибутку (доходу), дивідендів на державну частку) та її невід'ємною частиною.

При цьому, Кодексом не передбачено подання фінансової звітності до податкової декларації з єдиного податку платниками податків – юридичними особами, які застосовують спрощену систему оподаткування, обліку та звітності (далі – спрощена система оподаткування).

Водночас наголошуємо, що згідно з частиною другою статті 8 Закону № 2464 (і в чинній редакції, і в редакції законопроекту № 9570) єдиний внесок не входить до системи оподаткування.

Відповідно до частини четвертої статті 7 Закону № 2464 єдиний внесок нараховується на суми, зазначені в частинах першій і другій статті 7 Закону № 2464, якою визначається база нарахування єдиного внеску, не зменшені на суму відрахувань податків, інших обов'язкових платежів, що

відповідно до закону сплачуються із зазначених сум, та на суми утримань, що здійснюються відповідно до закону або за договорами позики, придбання товарів та виплат на інші цілі за дорученням отримувача.

Єдиний внесок нараховується на суми, зазначені в частинах першій і другій статті 7 Закону № 2464, незалежно від джерел їхнього фінансування, форми, порядку, місця виплати та використання, а також від того, чи виплачені такі суми фактично після їхнього нарахування до сплати (частина п'ята статті 7 Закону № 2464).

Згідно з частиною дванадцятою статті 9 Закону № 2464 єдиний внесок підлягає сплаті незалежно від фінансового стану платника. За наявності у платника єдиного внеску одночасно із зобов'язаннями із сплати єдиного внеску зобов'язань із сплати податків, інших обов'язкових платежів, передбачених законом, або зобов'язань перед іншими кредиторами, зобов'язання зі сплати єдиного внеску виконуються в першу чергу і мають пріоритет перед усіма іншими зобов'язаннями, крім зобов'язань з виплати заробітної плати (доходу).

Враховуючи наведене, необхідність надання ПФУ податкової інформації, передбаченої новим підпунктом 19¹.1.54 пункту 19¹.1 статті 19¹ Кодексу (крім інформації щодо платників, зазначених у пунктах 4 (фізичні особи – підприємці (крім фізичних осіб – підприємців, які обрали спрощену систему оподаткування)), 5 (особи, які провадять незалежну професійну діяльність) та 5¹ (члени фермерського господарства, якщо вони не належать до осіб, які підлягають страхуванню на інших підставах) частини першої статті 4 Закону – про суми доходу (прибутку), отриманого від їхньої діяльності, що підлягає обкладенню податком на доходи фізичних осіб), і її вплив на якість та ефективність контролю ПФУ за нарахуванням та сплатою єдиного внеску потребують додаткового обґрунтування.

Наприклад, незрозумілою є взаємопов'язаність інформації про розрахункові операції зі збором та обліком єдиного внеску, оскільки така інформація не є джерелом або підставою для визначення бази нарахування єдиного внеску, тому словосполучення «розрахункові операції» потребує виключення.

Отже, пояснювальна записка до законопроекту та редакція нового підпункту 19¹.1.54 пункту 19¹.1 статті 19¹ Кодексу потребують доопрацювання в частині обґрунтування доцільності надання податковими органами ПФУ передбаченої цим підпунктом інформації та, у разі належного обґрунтування, встановлення виключного переліку наборів даних, які можуть надаватися органами ДПС ПФУ, і періодичності їхнього подання, виходячи з наявної інформації в інформаційно-комунікаційних системах ДПС, а також отримання даних із фінансової звітності від Державної служби статистики України;

4) Автори законопроекту № 9570 пропонують внести зміни до підпунктів 20.1.31 та 20.1.32 пункту 20.1 статті 20 Кодексу, якими визначається право контролюючих органів на звернення до суду щодо зупинення видаткових операцій на рахунках/електронних гаманцях такого платника податків у банках, інших фінансових установах, небанківських надавачах платіжних послуг, емітентах електронних грошей (крім операцій із видачі заробітної плати та

сплати податків, зборів, єдиного внеску, а також визначених контролюючим органом грошових зобов'язань платника податків, погашення податкового боргу) шляхом виключення слів «єдиного внеску».

Звертаємо увагу, що внесення таких змін призведе до неможливості перерахування з рахунків платників податків, видавкові операції щодо яких зупинено згідно з рішенням суду, коштів у рахунок сплати єдиного внеску.

Аналогічні застереження стосуються також змін, запропонованих законопроектом № 9570 до пункту 87.9 статті 87 та пункту 92.1 статті 92 Кодексу, оскільки такі зміни призведуть до неможливості спрямування платником податків коштів у рахунок сплати єдиного внеску.

Крім того, законопроектом № 9570 передбачено пункт 20.1 статті 20 Кодексу доповнити підпунктом 20.1.51 такого змісту:

«20.1.51. отримувати відомості, в тому числі персональні дані з Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування для цілей оподаткування.».

Пропонуємо підпункт 20.1.51 пункт 20.1 статті 20 Кодексу у редакції законопроекту № 9570 після слів «для цілей оподаткування» доповнити словами «, а також про пенсії/довічне грошове утримання».

Запропоноване доповнення має на меті отримання відомостей про фізичних осіб – пенсіонерів та/або осіб, які отримують довічне грошове утримання, задля підвищення комплаєнса та рівня культури добровільного декларування доходів громадян, збільшення повноти та своєчасності подання звітності громадянами та самозайнятими особами, створення зручних умов для формування та подання такими особами декларацій, а також реалізації стратегічних цілей податкової політики та використання економічних важелів, інструментів і стимулів у процесі оподаткування;

5) Законопроектом № 9570 вносяться зміни та доповнення до Кодексу (зокрема до статті 35¹ Кодексу) та Закону № 2464, згідно з якими платники податків – платники єдиного внеску не зможуть використовувати єдиний рахунок – рахунок, відкритий у центральному органі виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, для центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, з метою сплати єдиного внеску.

У зв'язку з цим пропонуємо пропозиції законопроекту № 9570 до пункту 1.3 статті 1 Кодексу викласти у такій редакції:

«у пункті 1.3 слова «(крім особливостей функціонування єдиного рахунку, подання звітності щодо суми нарахованого єдиного внеску)» виключити;».

Водночас у запропонованій законопроектом № 9570 редакції абзацу четвертого пункту 35^{1.6} статті 35¹ Кодексу (яким встановлено черговість сплати платником податків грошових зобов'язань та/або податкового боргу з податків та зборів, передбачених Кодексом, та інших платежів, контроль за справлянням яких покладено на контролюючі органи, з використанням єдиного рахунку) передбачено сплату у третю чергу єдиного внеску у хронологічному порядку надходження платіжних інструкцій на зарахування коштів на єдиний рахунок,

якщо такі платіжні інструкції містять інформацію про призначення відповідного платежу та його одержувача.

З огляду на те, що редакція абзацу четвертого пункту 35^{1.6} статті 35¹ Кодексу суперечить іншим положенням законопроекту № 9570, слова «, єдиного внеску» підлягають виключенню;

б) Стосовно пропозицій законопроекту № 9570 до глави 1 «Спрощена система оподаткування, обліку та звітності» розділу XIV «Спеціальні податкові режими» Кодексу в частині неможливості обрання спрощеної системи оподаткування суб'єктами господарювання, які мають недоїмку з єдиного внеску, та зобов'язання перейти на сплату інших податків і зборів, визначених Кодексом, у разі наявності такої недоїмки з єдиного внеску тощо.

Як зазначалось вище, чинною частиною другою статті 8 Закону № 2464 (яка залишається незмінною і в редакції законопроекту № 9570) встановлено, що єдиний внесок не входить до системи оподаткування.

Тобто залежність права суб'єкта господарювання на обрання спеціального податкового режиму від наявності у такого суб'єкта недоїмки з єдиного внеску не узгоджується з загальною концепцією Кодексу, який регулює відносини, що виникають у сфері справляння податків і зборів.

Законопроектом № 9570 практично пропонується трансформувати відповідальність за порушення вимог Закону № 2464, доповнивши її неможливістю обрання спрощеної системи оподаткування, що виглядає сумнівним з точки зору економічної ефективності такої ініціативи для системи загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Реалізація вказаної пропозиції значно ускладнить адміністрування єдиного податку, оскільки законопроектом № 9570 передбачена передача в повному обсязі функції адміністрування єдиного внеску до ПФУ, тобто податкові органи не матимуть актуальної інформації щодо недоїмки з єдиного внеску у конкретного платника податку.

Крім того, враховуючи стислі терміни реєстрації платників єдиного податку, встановлені пунктом 299.3 статті 299 Кодексу – протягом двох робочих днів від дати надходження заяви щодо переходу на спрощену систему оподаткування (у разі відсутності визначених Кодексом підстав для відмови у реєстрації суб'єкта господарювання як платника єдиного податку) така пропозиція містить суттєві ризики унеможливлення якісного та своєчасного виконання контролюючими органами вимог глави 1 розділу XIV Кодексу, що, в свою чергу, може спричинити до виникнення небажаної напруги в підприємницьких колах.

Отже, впровадження цієї ініціативи потребуватиме створення механізму, за яким податкові органи в режимі реального часу матимуть можливість отримувати актуальну і верифіковану ПФУ інформацію про недоїмку з єдиного внеску платника податку, що зі свого боку потребуватиме додаткових витрат бюджету на практичну реалізацію такого механізму.

Водночас слід звернути увагу, що законопроектом № 9570 не врегульоване питання стосовно визначення органу, який нестиме відповідальність у разі оскарження суб'єктом господарювання відмови контролюючого органу у

реєстрації платника єдиного податку або рішення контролюючого органу про анулювання реєстрації платника єдиного податку на підставі отриманої від ПФУ (його територіальних органів) інформації про наявність недоїмки з єдиного внеску, якщо в подальшому буде встановлено факт відсутності такої недоїмки на день подання заяви тощо.

Тобто реалізація вказаної ініціативи потребуватиме також впровадження на законодавчому рівні солідарної відповідальності або розмежування відповідальності органу податкової служби, що відмовив у реєстрації платника єдиного податку або здійснив анулювання реєстрації платника єдиного податку, та територіального органу ПФУ чи ПФУ, на підставі подання (інформації) якого було відмовлено у реєстрації або здійснене анулювання реєстрації.

Враховуючи наведене, вказані пропозиції (зокрема до абзацу першого підпункту 291.5.8 пункту 291.5 статті 291 Кодексу, абзацу першого підпункту 291.5^{1.3} пункту 291.5¹ статті 291 Кодексу, підпункту 8 підпункту 298.2.3 пункту 298.2 статті 298 Кодексу тощо) підлягають виключенню із законопроекту № 9570.

II. Стосовно внесення змін та доповнень до Закону № 2464

1) У частині п'ятій статті 5 Закону № 2464, якою врегульовувались питання інформування Державною службою зайнятості ПФУ про реєстрацію (зняття з реєстрації) трудового договору між фізичною особою – підприємцем або іншою фізичною особою та працівником, законопроектом № 9570 пропонується актуалізувати назви центральних органів виконавчої влади, які встановлюють порядок такого інформування, відповідно до здійснюваних ними сьогодні повноважень та функцій у визначених сферах компетенції.

При цьому авторами не враховано, що стаття 24¹ Кодексу законів про працю України, якою передбачено, що у разі укладення трудового договору між працівником і фізичною особою, фізична особа або за довіреністю уповноважена нею особа повинна у тижневий строк з моменту фактичного допущення працівника до роботи зареєструвати укладений у письмовій формі трудовий договір у державній службі зайнятості за місцем свого проживання у порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сферах трудових відносин, соціального захисту населення, була з 01.01.2015 виключена Законом України від 28 грудня 2014 року № 77-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування загальнообов'язкового державного соціального страхування та легалізації фонду оплати праці» з вказаного Кодексу.

Слід зазначити, що ані законопроектом № 9570, ані законопроектом № 9569 дія статті 24¹ Кодексу законів про працю України не відновлюється, тобто частина п'ята статті 5 Закону № 2464 потребує не внесення змін до неї, а виключення як така, що не має практичної реалізації.

Аналогічно потребує додаткового обговорення питання доцільності збереження у доопрацьованій редакції Закону № 2464 норми пункту 2 частини першої статті 6 Закону № 2464 стосовно права платника єдиного внеску на звернення до територіального органу ПФУ з письмовою заявою про отримання

права на зміну розміру єдиного внеску, зокрема у зв'язку зі зміною виду економічної діяльності, оскільки наразі «основний» розмір єдиного внеску встановлений частиною п'ятою статті 8 Закону № 2464 на рівні 22 відсотки до визначеної статтею 7 Закону № 2464 бази нарахування цього внеску;

2) Законопроектом № 9570 передбачено частину другу статті 8 Закону № 2464 доповнити новим реченням такого змісту: «Податкове законодавство не регулює порядок нарахування, обчислення і сплати єдиного внеску.».

Як зазначалося вище, з огляду на норми статті 1 Кодексу, що визначають сферу дії Кодексу, та положення статті 2 Закону № 2464 (як у чинній редакції, так і у редакції законопроекту № 9570), якою чітко встановлено, що принципи збору та ведення обліку єдиного внеску; платники єдиного внеску; порядок нарахування, обчислення та сплати єдиного внеску тощо визначаються виключно Законом № 2464, то доповнення частини другої статті 8 Закону № 2464 запропонованим реченням є недоцільним;

3) Суб'єкти законодавчої ініціативи пропонують частину четверту статті 8 Закону № 2464 викласти у такій редакції:

«4. Порядок нарахування, обчислення і сплати єдиного внеску визначається виключно цим Законом та прийнятими відповідно до нього нормативно-правовими актами.».

Водночас законопроектом № 9570 передбачено частину другу статті 9 Закону № 2464 доповнити абзацом другим такого змісту:

«Порядок нарахування та сплати єдиного внеску встановлюється Пенсійним фондом за погодженням центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сферах соціального захисту населення, центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику.».

Вказані норми не відповідають вимогам частини другої статті 2 Закону № 2464, якими встановлено, що порядок нарахування, обчислення та сплати єдиного внеску визначається виключно Законом № 2464, і суперечать такому принципу збору та ведення обліку єдиного внеску, визначеному частиною першою статті 3 Законом № 2464, як законодавче визначення умов і порядку сплати єдиного внеску, а тому пропозиції до частини четвертої статті 8 Закону № 2464 та до частини другої статті 9 Закону № 2464 потребують виключення із законопроекту № 9570;

4) У пропозиціях до Закону № 2464 використовуються поняття «планова перевірка» та «позапланова перевірка» (пункт 2 частини першої статті 13 Закону № 2464 у редакції законопроекту № 9570), «адміністрування єдиного внеску» (пункт 13 частини першої статті 13 Закону № 2464 у редакції законопроекту № 9570), «документальна перевірка» (частина четверта статті 25 Закону № 2464 у редакції законопроекту № 9570), які не визначені частиною першою статті 1 Закону № 2464, що може призвести до неоднозначного (множинного) їхнього трактування платниками єдиного внеску тощо;

5) Пунктом 14 частини першої статті 13 Закону № 2464 у редакції законопроекту № 9570 передбачено, що ПФУ та його територіальні органи

мають право «отримувати, аналізувати та використовувати інформацію, що надходить від центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, про фінансово-господарську діяльність платників єдиного внеску, отримані доходи та здійснені видатки, розрахункові операції, зведену інформацію про податки і збори та іншу інформацію, яка знаходиться в центрального органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики з питань нагляду та контролю за додержанням законодавства про працю, Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок та необхідна для здійснення контролю за нарахуванням та сплатою єдиного внеску;».

Аналогічні норми містяться у частині першій статті 15¹ Закону № 2464 у редакції законопроекту № 9570.

Як зазначалось вище у пропозиціях до Кодексу, необхідність надання ПФУ та його територіальним органам передбаченої податкової інформації (крім інформації щодо платників, зазначених у пунктах 4 (крім фізичних осіб – підприємців, які обрали спрощену систему оподаткування), 5 та 5¹ частини першої статті 4 Закону – про суми доходу (прибутку), отриманого від їхньої діяльності, що підлягає обкладенню податком на доходи фізичних осіб), і її вплив на якість та ефективність контролю ПФУ за нарахуванням та сплатою єдиного внеску потребують додаткового обґрунтування.

Отже, пункт 14 частини першої статті 13 і частина перша статті 15¹ Закону № 2464 (у редакції законопроекту № 9570) потребують доопрацювання в частині обґрунтування доцільності надання податковими органами ПФУ передбаченої цими нормами інформації та, у разі належного обґрунтування, встановлення виключного переліку наборів даних, які можуть надаватися органами ДПС ПФУ, і періодичності їхнього подання, виходячи з наявної інформації в інформаційно-комунікаційних системах ДПС, а також отримання даних з фінансової звітності від Державної служби статистики України;

б) Звертаємо увагу на необхідність доопрацювання частини третьої статті 20 Закону № 2464 (у редакції законопроекту № 9570), відповідно до якої податковим органам із метою перевірки правильності нарахування, обчислення, повноти і своєчасності сплати єдиного внеску надається доступ до персоніфікованих відомостей про заробітну плату (дохід, грошове забезпечення, допомогу, компенсацію) застрахованих осіб, на яку нараховано і з якої сплачено страхові внески, у порядку, затвердженому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику, за погодженням з ПФУ та Фондом загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття.

Згідно з положеннями законопроекту № 9570 (зокрема пункту 3 частини першої статті 14 Закону № 2464) обов'язок щодо контролю за дотриманням платниками єдиного внеску вимог Закону № 2464 покладено на ПФУ та його територіальні органи;

7) Пропонуємо частину сьому статті 25 Закону № 2464 (у редакції законопроекту № 9570) привести у відповідність до вимог чинного

законодавства, оскільки Кодексом України з питань банкрутства не передбачено укладання мирових угод;

8) Суб'єктами законодавчої ініціативи не враховано, що розділом VIII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 2464 встановлені деякі особливості нараховування, обчислення та сплати єдиного внеску, тощо окремими категоріями платників єдиного внеску протягом законодавчо встановлених періодів (наприклад, пунктом 9¹⁹ розділу VIII Закону № 2464 встановлено, що тимчасово, з 01 березня 2022 року до припинення або скасування воєнного стану в Україні та протягом дванадцяти місяців після припинення або скасування воєнного стану, особи, зазначені у пунктах 4, 5 та 5¹ частини першої статті 4 Закону № 2464, мають право не нараховувати, не обчислювати та не сплачувати єдиний внесок за себе), отже законопроект № 9570 потребує додаткового перегляду в частині визначення доцільності/недоцільності доповнення пропозиціями про внесення змін та доповнень до розділу VIII Закону № 2464.

Загалом слід наголосити, що механізм передачі функції адміністрування єдиного внеску від ДПС до ПФУ, передбачений законопроектами № 9569 та № 9570, потребує суттєвого доопрацювання з метою деталізації його складових на перехідний період і задля уникнення небажаних конфліктних ситуацій із представниками бізнес-середовища – платниками єдиного внеску в частині правової визначеності для таких платників наслідків зміни центрального органу виконавчої влади, який здійснюватиме адміністрування єдиного внеску.

Наприклад, чіткого врегулювання на законодавчому рівні потребують питання:

на які рахунки (податкових органів, відкриті в центральному органі виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, для його зарахування, на єдиний рахунок чи на централізований рахунок ПФУ) мають сплатити єдиний внесок за IV квартал 2023 року (тобто після 01.01.2024) платники, зазначені у пунктах 4, 5 та 5¹ частини першої статті 4 Закону № 2464;

за якою формою, у які строки та до якого органу мають звітуватись за 2023 рік платники єдиного внеску – самозайняті особи, передбачені пунктами 4 та 5 частини першої статті 4 Закону № 2464 тощо.

**В. о. заступника Голови
Державної податкової служби України**

Євгеній СОКУР